

Universitätsbibliothek Paderborn

**Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et
Salvatoris Nostri**

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. VI. Initium vitæ bene instituendæ esse, proponere sibi congruentem
ac Deo gratum finem, & media ad id apta, & probata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](#)

CAPVT VI.

*Initium vitæ bene instituenda es-
se , proponere sibi congruentem ac Deo
gratum finem , & media ad id apta ,
& probata .*

Matth. 26. v 2. **P**assio Domini Nostri Jesu Christi se-
cundum Mattheum. In illo tempore
dixit Jesus discipulis suis : Scitis , quia post
biduum Pascha fiet , & filius hominis tra-
detur , ut crucifigatur. Exordium hoc
Passionis Domini initium vitæ bene insti-
tuendæ nos docet : nam quemadmodum
Dominus ex præcognitione finis sui , sibi
à Patre præscripti , atque à se prompto &
animô suscepiti , movetur ad ea ordinanda ,
quæ ad eum finem ducerent ; ita nos de-
cet ante omnia spectare , quem finem no-
bis Deus , ac Pater noster cælestis præsti-
tuerit , atque ad id media idonea diligere .
Hoc primum in rationalis hominis vita
esse debet , ut sciat , cui rei vivat , quid
querat , quò tendat , & quā ; ne casu , ne
Isai. 57. temerè diem dies trudat , & abeat vagus in
v. 17. via cordis sui . Duo igitur ex hoc Domi-

ni dicto, factaque discenda sunt: primum, quām sit ea Finis propositio, Electiōque
mediorum nobis omnibus necessaria; deinde quō pactō bene ac solidē ita fieri possit, ut nunquam ejus nos pæniteat. Necessitas ex duobus maximè constat, ex Christi Domini exemplo, & ex brevitate vitæ. *Dixit Jesus discipulis suis.* Sapi-
entia est, quæ loquitur: discamus omnes;
ideo enim illa de cælo venit, ut nos doce-
ret vivere, ad dirigendos pedes nostros in *Lue. i.*
viam pacis. *Dixit Jesus,* cui omnes pa- *v. 19.*
rere mandanti, subscribere decernenti,
auscultare suadenti nisi velint, & Deo
ingrati, & sibi ipsis inimici esse coguntur.
Et *Discipulis suis dixit:* nobis nempe, qui
nos ultro in ejus obsequium ac disciplinam
dedimus, ut, vel si alijs liceret ab ejus con-
silijs jussisq[ue] discedere, ob suscep[t]am
tamen vitæ normā nobis non liceat: Chri-
stiani sumus, ex ejus præscripto vivere
constituim⁹, de ejus nomine nomē traxim⁹.
Sed quid hoc est, quod audio? Dei Sapien- *Pſ. 118.*
tia, cuius ordinatione perseverant dies, *v. 91.*
cuius nutu eunt tempora, necesse habet
dies supputare, diligenter prævertere, ac

D 3 præ-

54 DE PASSIONE DOMINI.

præoccupare tempus, ac si ipse consilium suum diebus accommodaret, non ex ipsius consilio temporum ac dierum momenta penderent. Quid etiam hoc est, quod discipulos in consilium advocat, qui Patris sapientia est, qui novit omnia, antequam sint, qui à Propheta Magni consilijs angelus nominatur? Ista nimurum ideo sunt, ut nos, quæ nobis sunt facienda, discamus. Pudeat igitur nos, tam inconsultè ac temerè vivere, paucosque hos dies nullâ initâ rerum nostrarum tatione traducere, cùm Sapientia ipsa consilium ineat, dies supputet, alios quoque rerum gerendarum vel consiliarios, vel testes advocet. Atque hioc ad alterum transgrediamur, quod est brevitas temporis. *Scitis, quia post hunc Pascha fiet, & Filius hominis tradetur.* Instat finis, Fratres, hunc tantum superest, sed è duabus una est dies vitæ, altera judicij: quod hanc die non fecerimus, illâ alterâ frustra fuisse cupiemus. Quid agimus? Quibus curis vitam insumimus? Quibus studijs insenescimus? Hoc agendum est, quod instat. *Scitis, inquit: ambigua res non est.*

Non

Non hoc aut Aristoteles differit, aut suadet Tullius, aut demonstrat Euclides. Res est omnibus clara, perspecta, manifesta: moriendū est; et hac ipsā die moriendum est, sive ineuntis ætatis aurorā, sive auctæ confirmataq[ue] meridie, seu vespero senectutis, seu nocte decrepitæ; seriūs ocyūsve moriendum est, intra hanc diem. Nondum, quid tibi hac die agendum sit, prospicis? nondum Apostolos in consilium advocas? cave, ne, dum cunctaris, *te-nebræ te comprehendant.* Sed fortè jam *Ioan. IO.
v. 35.*

cernis, omnino eam consultationem tibi esse necessariam, quod ipsa naturæ præcepta, & insitaria nos docent: illud optares scire, quō p[ro]ctō & optimum finem tibi præstituere, & media ad eum congruentissima posses indagare. Se[nti]emur Christi vestigia, ipse est enim via, quæ dicit ad veritatem, & veritas, quæ dicit ad vitam. *Scitis, inquit, quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur, ut crucifigatur.* Duo à Christo Domino proponuntur, Pascha, & Crucifixio. Pascha commune erat omnibus; Crucifixio Ipsius erat peculiaris: Utrumque autem e-

§6 DE PASSIONE DOMINI.

rat à Patre præceptum. Duplex unicuique proponendus est finis: communis alter, alter peculiaris; uterq; nō proprio marte excogitatus, sed præfixus, ac præstitutus à Deo. Ac finis quidem omnibus propositus est, ut ita quisque hoc toto vitæ cursu Deum amet, reveretur, ejusque mandatis obtemperet, ut tandem post mortem beato ejus aspectu frui, & à mortali vita ad æternam transire mereatur. Hoc enim significatur hac voce, *Pascha*, quæ transitum sonat, & quâ populi Israelitici transitus ab Ægyptia servitute ad terram promissam colebatur. Hunc primùm omnes finem spectare debemus; hoc Pascha nobis ob oculos semper esse aebet. Quod si Pharisæi, ac Principes Sacerdotum, frustra in scelere religiosi, Prætorium ingredi nobabant, ut non contaminarentur, sed ut manducarent *Pascha*, longè æquius est, nos illud verius Pascha spectantes contaminari nolle, nolle præatoria, in quibus de Christo damnando agitur, ingredi, & rebus omnibus, quæ ab æterna solennitatis celebratione nos arcent, abstinere. At præter hunc finem alter est nobis quærendus

Ioan. 28

v. 28.

dus pecularis, ac proprius, qui ad priorem comparatus medijs posset habere rationem. Is autem est Crucifixio, per quam igitur ad Pascha, hoc est, ut unusquisque nostrum Dominum monente velit Crucem suam tollere, & in eam, & cum eam mori. Sua unicuique crux est a Deo parata, & ad modum ejus, cui destinatur, aptata; haec a nobis querenda, haec alacriter in humeros attollenda, & nunquam deponenda est. Non iubemur crucem ipsi nobis elaborare, aut inter multas eligere, non alter alterius occupare, sed suam quisque sollicitè querere, & fortiter bajulare. Crucis autem nomine Vitæ Statum, ac Rationem intelligo: quæ, si recta est, necesse est, ad figuram formamque Dominicæ Passionis instituatur, & proinde aliud quam Crux esse non potest. Necesse igitur est, quisque apud se statuat, quod vitæ genus maximè sectari ei conveniat. Triplex hominum vitæ status est: Monasticus, eorum, qui se tantum curant; Oeconomicus, eorum, qui familiam seu paucos homines regunt; Politicus, eorum, qui civitates, seu magnam hominum multitudinem directioni

D S

fusæ

58 DE PASSIONE DOMINI.

sux creditam habent. Hi rursum tres status in duplicem ordinem distinguuntur; Sæcularē, eorum, quibus immediatus finis præpositus est felicitas naturalis, mediatus verò, ut per hanc supernaturalem felicitatem consequantur; & Religiosum, & Ecclesiasticum, cui immediatus finis est felicitas supernaturalis. Hinc fit, ut sex in Ecclesia status esse videamus. Tres Sæculares: Cælibum privatorum, Patrum-Familias, Principum. Tres religiosi, sive Ecclesiastici: Clericorum seu Religiosorum, Sacerdotum seu Parochorum, & Majorum Prælatorum sive Episcoporum. E qua classe te oporteat esse, non est tuum elige-

Ps. 126. re: Dei est creaturæ sua finem præscribe-

v. 4. re, quia in ejus manu est, Sicut sagitta in

1. Cor. manu potentis, quò ipse velit dirigenda

12. v. 4. Exquirere ejus voluntatem, & cognitam

& v. 15. sequi, tuum est. Sed vide, quid Paulus di-

cat. Divisiones, inquit, gratiarum sunt:

nunquid omnes Apostoli? nunquid om-

nes Prophetæ? nunquid omnes Doctores?

nunquid omnes gratiam habent curatio-

num? emulamini autem charismata me-

liora. Hoc tuum est, ut ad perfectionem

semper adspires. Si potes Virginitatem se-

etari,

Etari, cur te eâ gloriâ fraudari velis uxore
ducendâ? si ad sequenda consilia non de-
est, neque opportunitas, neque facultas,
cur deest voluntas? Non omnes quidem
capiunt verbum hoc, sed quibus datum est
à Patre: sed tu, si capis, si intelligis, cur
non putas, id tibi datum à Patre, & ideo
datum, ut cōutereris, ut vitam tuam huic
lumini conformares? Ergo licet nullus
Ecclesiæ status sit rejiciendus, licet ut hunc
potius, quam illum amplectatur, sit nemo
cogendus, is tamen status tibi semper vi-
deri debet tutior, is tibi à Deo oblatus,
qui Domini Passioni conformior, ac simi-
lior esse videatur. Apostolos tamen in
consilium adhibe: sed super omnia Jesum
audi loquentem; audies autem, si tacue-
ris, si à strepitu rerum humanarum ali-
quandiu te ad cor tuum receperis. Deni-
que si tua tibi salus cordi erit, si vitam vel
lucrari, vel temerè perdere, aliquid tuâ in-
teresse credes, nihil habebis antiquius,
quam ut te ad Spiritualia exercitia ritè pe-
ragenda per aliquot dies recipias, quæ
Jesus ipse, quem sequi cupis, per servum
suum Ignatium Loyolam conscribi, &
ordi-

ordinari voluit: si enim quis est divinā voluntatem intelligendi, ac vitæ statum re-
ctè & consultò eligendi modus, is est:
ita à Deo, quod genus vitæ ipse à te requi-
rat, intelliges.

CAPUT VII.

*Vitæ bene instituta Damnum
& hominum insectationes omnes profu-
turas.*

Matth. 26, v. 3. **T**unc congregati sunt Principes Sa-
cerdotum & Seniores populi in atrio
um Principis Sacerdotum, qui dicebatur
Caiphas, & consilium fecerunt, ut Iesum
dolō tenerent, & occiderent &c. usque ad
illud: & exinde quarebat opportunita-
tem, ut traderet eum. Duo his Evange-
listæ verbis docemur. Primum est, ab ip-
sis vitæ bene institutæ exordijs insectatio-
nes nobis non defuturas, eisque diversas
& graves. Alterum, eas insectationes
non modò nihil damni illaturas, sed con-
silijs nostris plurimū profuturas. Hoc
à nobis intelligi vel maximè interest, tum
ne miremur, néve tanquam insolita, &
inexpe-